

Lausunto

29.01.2026

Asia: VN/29084/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta luonnonsuojelulain muuttamiseksi - ennallistamissuunnitelma ja luonnonarvomarkkinoiden edistäminen

Lieventämishierarkiavelvoite ja luontoteko

Valitkaa alla olevista näkemyksenne mukainen vaihtoehto ja esittäkää sille perustelut lausunrossanne.

-

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ilmastoisovanhemmat ry.:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle luonnonsuojelulain muuttamisesta

Ilmastoisovanhemmat haluavat lausunnossaan tuoda esille seuraavan:

Pidämme tärkeänä, että ehdotetulla lailla lisätään luonnonsuojelulakiin (9/2023) säännös Euroopan parlamentin ja neuvoston antaman asetuksen (EU) 2024/1991, nk. ennallistamisasetuksen, täytäntöön panosta. Koska asetus on tullut voimaan jo 18.8.2024 ja siinä edellytetään jäsenvaltioita toimittamaan komissiolle ehdotus vuoteen 2050 ulottuvaksi ennallistamissuunnitelmaksi 1.9.2026 mennessä, toivomme että lakimuutos etenee ripeästi ja tähän varsin vaativaan ensimmäisen ennallistamissuunnitelman laatimiseen jää riittävästi aikaa.

Ilmastoisovanhemmat korostavat omassa toiminnassaan ilmastonmuutoksen torjuntaa ja pysymistä Pariisin ilmastopimuksen yhteydessä kymmenen vuotta sitten sovitussa tavoitteessa 1,5C-asteen lämpötilan noususta. Tavoitteena on hiilineutraaliuden saavuttaminen. Oma lausuntomme keskittyy näiden ennallistamisasetuksen näkökohtien toteutumiseen hallituksen esityksessä.

Ennallistamisasetuksen tavoitteissa todetaan että "asetuksessa käsiteltävät ekosysteemit ovat niitä, joilla on parhaat mahdollisuudet poistaa ja varastoida hiiltä sekä ehkäistä ja vähentää luonnonkatastrofien vaikutuksia eli suot, metsät ja virtaavat vedet luontaisine tulvimisalueineen." Tavoitteissa todetaan niin ikään, että "Ilmastonmuutoksen torjuntaan liittyvät hiilensidontatavoitteet liittyvät myös luontokadon torjuntaan, koska ilmastokriisi pahentaa maa- ja meriekosysteemien muutosta."

Nyt lausuttavana olevaan hallituksen esityksen perusteluosiossa on ansiokkaasti selvitetty EU-valmistelun taustaa ja tavoitteita. Vähemmälle on kuitenkin jäänyt sen selvittäminen, miten valmistellaan ennallistamisasetuksen artikla 15:n mukainen mittava ja varsin yksityiskohtainen kansallinen ennallistamissuunnitelma, sen implementointi ja seuranta. Tämän osalta on hahmoteltu eri ministeriöiden välistä työnjakoa, mutta suurin osa toimista edellyttää useiden hallinnonalojen välistä horisontaalista yhteistyötä sekä 14 artiklan 20 kohdan mukaista kansalaisyhteiskunnan mukaan ottamista sitovan suunnitelman laatimiseen jo varhaisessa vaiheessa.

Ilmastoisovanhemmat kiinnittävät erityisesti huomiota laadittavan seurantasuunnitelman Art.15 kohtiin, joissa:

- esitetään ennallistamistoimenpiteisiin liittyvät arvioidut sivuhyödyt ilmastonmuutoksen hillitsemiselle ja maaperän tuottokyvyn huonontumisen nollatasolle ajan mittaan; sekä erillinen osio,
- jossa esitetään, miten kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa otetaan huomioon ilmastonmuutosskenaarioiden merkitys ennallistamistoimenpiteiden tyyppin ja sijainnin suunnittelussa, ennallistamistoimenpiteiden mahdollisuudet minimoida ilmastonmuutoksen vaikutukset luontoon, ehkäistä ja hillitä luonnonkatastrofien vaikutuksia ja tukea sopeutumista, synergiat kansallisten sopeutumisstrategioiden tai -suunnitelmien ja kansallisten katastrofiriskien arviointiraporttien kanssa, yleiskatsaus kansalliseen ennallistamissuunnitelmaan sisältyvien toimenpiteiden ja kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman välisestä vuorovaikutuksesta;

Art. 15 edellyttää myös selvitystä siitä, miten asetuksen toimeenpanon rahoitus järjestetään:

- ennallistamistoimenpiteiden täytäntöönpanoa varten arvioidut rahoitustarpeet, joihin on sisällyttävä kuvaus tuesta sidosryhmille, joihin ennallistamistoimenpiteet tai muut tästä asetuksesta johtuvat uudet velvoitteet vaikuttavat, sekä aiotun julkisen tai yksityisen rahoituksen keinot, mukaan lukien rahoitus tai yhteisrahoitus unionin rahoitusvälineiden kanssa; sekä
- ilmoitus tuista, jotka vaikuttavat kielteisesti tavoitteiden saavuttamiseen ja tässä asetuksessa säädettyjen velvoitteiden täyttämiseen.

Nyt lausuttavana oleva hallituksen esitys ei valitettavasti lainkaan käsittele ilmastonmuutoksen ja ennallistamisasetuksen välistä tiivistä yhteyttä ja sitä, miten asetuksen implementoinnissa tämä otetaan huomioon. Hallituksen esityksessä on käyty perusteellisesti läpi yritysten ja maanomistajien osallistumista luontoarvojen säilyttämiseen ja siihen liittyvien uusien liiketoiminta- ja ansaintamahdollisuuksien synnyttämiseen. On kuitenkin muistettava, että pääosa

ennallistamisdirektiivin edellyttämistä toimista on julkisen sektorin, ei elinkeinoelämän vastuulla. Tähän nähden hallituksen esityksessä on erittäin ohuesti esitetty julkiselle sektorille koituvat resurssointi- ja seuranta-aatteet, sekä näiden kustannukset. Ennallistamisasetuksen tavoitteet mm. alueiden käytölle, kaavoitukselle sekä asetuksen tavoitteiden kannalta kriittisten alueiden ennallistamiselle kuvataan niukasti kuntien ja valtion omistamilla mailla. Tästä esimerkkinä metsähallituksen hallinnoimat alueet, joiden väärinkäytökset ovat olleet säännöllisesti esillä viime aikoihin asti. Kuitenkin juuri julkisen sektorin toimenpiteiden tulisi olla esimerkkinä rohkaisemassa elinkeinoelämän ja kansalaisjärjestöjen toimintaa ennallistamisasetuksen tavoitteiden saavuttamisessa.

Ilmastoisovanhemmat ry korostaa, että luonnonarvokaupan ja muiden markkinalähtöisten rahoitusmekanismien käytössä tulee ensisijaisesti noudattaa haittojen välttämisen ja minimoinnin periaatetta. Luonnonarvokaupassa tulee ottaa kattavasti huomioon kaikki luonnolle ja ilmastolle koituvat seuraamukset. Toiminnan on perustuttava todennettavaan vaikuttavuuteen lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

Ilmastoisovanhemmat kannustavat päättäjiä valmistelemaan säädöspohjaa sen varmistamiseksi, että myös lastenlapsemme ja heidän jälkeensä tulevat sukupolvet voivat nauttia puhtaasta luonnosta, toimivista ekosysteemeistä ja turvallisesta ympäristöstä.

Nummelin Matti

Ilmastoisovanhemmat ry. - Klimatmor- och farföräldrar rf.